

ÅRSPLAN

RAMNES PRIVATE BARNEHAGE
2025 - 2026

INNHold

3	INFORMASJON	32	OVERGANG HJEM - BHG
4	BARNEHAGENS VERDISYN	35	LITTERATURLISTE
5	DATOLISTE	36	KONTAKTINFORMASJON
6	PRAKTISKE OPPLYSNINGER	38	ROMLIG DIALOG-SKJEMA
8	LEK	40	KJEKT Å HA I BARNEHAGEN
10	OMSORG, DANNING OG LIKESTILLING		
12	BARNES LÆRING OG MEDVIRKNING		
13	MANGFOLD		
13	DIGITAL PRAKSIS		
14	SMART OPPVEKST		
15	SPRÅK		
16	PROSJEKTARBEID		
18	FORELDRESAMARBEID		
19	PERSONALSAMARBEID		
20	INKLUDERENDE FELLESSKAP		
22	OVERGANG BHG - SKOLE		
24	TIDLIG INNSATS		
25	HØYTIDER OG MERKEDAGER		
26	FAGOMRÅDENE		
28	MIDDELALDERUKENE		
30	VURDERING OG DOKUMENTASJON		

RAMNES PRIVATE BARNEHAGE
BERGANVEIEN 41
3175 RAMNES

TELEFON:
33 39 67 64

EMAIL:
POST@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

NETTSIDE:
[HTTP://WWW.RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO](http://www.ramnesprivatebarnehage.no)

INFORMASJON

Ramnes Private Barnehage er en privat foreldredrevet barnehage med plass til ca. 65 barn, som holder til i utkanten av Bergsåsen i Ramnes. Barnehagen ble startet i 1988 på Hole, den gang som en en-avdelings gårds-barnehage. I 1995 ble barnehagen flyttet hit til Bergsåsen, og ble da en to-avdelings barnehage. I 2001 åpnet vi en naturavdeling, og i 2008 bygde vi på barnehagen, og utvidet barnehagen til det vi er i dag.

Vi har kort vei til Revetal sentrum hvor det blant annet er et bibliotek, kort vei til Ramnes skole, og til Re videregående skole som har idrettsplass, gapahuk og turplasser. Barnehagen ligger i skogkanten, noe som gir flotte muligheter til lek, aktiviteter og motoriske utfordringer.

Om vinteren har vi en stor og en liten akebakke i barnehagens uteområde, og skiløyper og andre akebakker i umiddelbar nærhet.

Vi har fire barnegrupper: Speidere (1-2 år), Gjøglerne (2-3 år), Baglere (3-4 år) og Riddere (4-5 år). Alle har sine egne grupperom. Rommene i barnehagen brukes av alle barna. I tillegg til grupperommene har vi formingsrom, bilkrok, bibliotek, kjøkken, hvilerom og vannrom. Ute har vi tilgang på vår helt egne lavvo som ligger i skogen rett ved barnehagen. Ute ved lavvoen har vi bål plass, og inni lavvon en ovn. På uteområdet til barnehagen har vi en grillhytte.

BARNEHAGENS VERDISYN

LEKEN

I løpet av barnehageåret 2024/25 har personalet jobbet frem tre nye verdier som skal være rettesnorer for vårt arbeid i barnehagen. Vi har brukt planleggingstid, personalmøter og pedagogmøter til å komme frem til de tre verdiene vi mener barnehagen står for, som representerer oss og som ikke minst er viktige rettesnorer i vårt arbeid med barn og kolleger. De tre verdiene må innarbeides nøye i personalgruppen, slik at de blir en del av ryggraden vår. Vi har startet med å konkretisere hva de betyr for oss:

Å være **leken** handler først og fremst om å gi av seg selv. Det er flere måter å vise lekenhet på, enten i form av humor, improvisasjon, spontanitet, kreativitet eller å prøve nye ting bare for å se hva som skjer, uten frykt for å feile. Det er mye som læres og utvikles gjennom å være leken, som sosiale koder/regler, turtaking, strategier, fantasi, humor og mye mer.

Ordet «**raus**» handler hovedsakelig om å gi av seg selv, uten å forvente noe tilbake, og å møte andre mennesker med varme, forståelse og toleranse. Det at man føler seg velkommen, ventet og sett fordi du møter noen som står med åpne armer, ser deg, heier på deg og er godhjerta, er noe vi ser på som rause handlinger. Raushet er når vi tenker at det meste blir gjort i beste mening. Det er viktig for oss

RAUS

å la andre få skinne, ha en god tilbakemeldingskultur, være inkluderende og ønske hverandre godt.

Å være **modig** handler om flere ting. En av tingene er å stå i en oppgave eller situasjon som er ubehagelig. Vi har troen på at hvis man er modig i en slik oppgave eller situasjon, vil det føre til at mestringsfølelsen vi får gjør at vi streber etter å være modige gang på gang. For noen handler det å være modig også om å være seg selv og fylle plassen sin. Det handler om å ha troen på at jeg er bra nok uansett hva jeg har på av klær, hva jeg sier og hva jeg gjør. Vi ønsker at vi skal bli så modige at vi klarer å være tydelige, ærlige og stå opp for hverandre, og at vi klarer å vise både styrke og sårbarhet i ulike situasjoner.

Vi skaper ett felles språk gjennom arbeidet med SMART. Dette er ett tankesett der vi ser hverandres styrker og egenskaper, og fokuserer på at alle kan og alle mestrer i hverdagen. Dette ligger i bunn for arbeidet med verdiene våre.

MODIG

DATOLISTE

for 2025 - 2026

PLANLEGGINGSDAGER

ONSDAG	13. AUGUST 2025
TORSdag	14. AUGUST 2025
FREDAG	15. AUGUST 2025
FREDAG	02. JANUAR 2026
FREDAG	15. MAI 2026

ARRANGEMENTER DER FORELDRE ER INVITERT

ETTERMIDDAGSKAFFE	TIRSDAG 9. SEPTEMBER
FORELDREMØTE	SEPTEMBER
LUCIAFEIRING	FREDAG 12. DESEMBER
PÅSKEFROKOST	TORSdag 26. MARS
SOMMERFEST	TORSdag 11. JUNI

FRISTER FOR FERIE OG FRI

HØSTFERIE (UKE 41)	15. SEPTEMBER
JULEFERIE	25. NOVEMBER
VINTERFERIE (UKE 8)	26. JANUAR
PÅSKEFERIE	23. FEBRUAR
SOMMERFERIE	20. APRIL

Det er også viktig at dere gir beskjed om barnas fri/feriedager utenom dette.

Barnehagen er stengt i uke 29 og 30.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

TAUSHETSPLIKT

Barnehagens personale og styre er underlagt taushetsplikt.

POLITIATTEST

Alle som jobber og /eller oppholder seg sammen med barna leverer gyldig politiattest.

PERSONVERN

I barnehagen vår trenger vi å registrere en del opplysninger om barna og familien når barnet har plass i barnehagen. Ved innsamling og oppbevaring av opplysninger om barn og familie vil vi opptre varsomt for å sikre at hensynet til personvernet blir ivaretatt både den tiden familien er tilknyttet barnehagen og etterpå. Alle dokumenter og sensitive opplysninger om barnet og familien slettes etter at barnet har sluttet i barnehagen.

FORSIKRING

Barna er kollektivt ulykkesforsikret gjennom barnehagen.

LEVERE/HENTE

Dette er foreldre og personalets viktigste møteplass.

1. Det er viktig å informere hverandre om barnets hverdag, både hjemme og i barnehagen. Dette er spesielt viktig dersom det har skjedd ting som påvirker barnet.
2. Det er dere som foreldre som velger når barnet skal følges og hentes.
3. Dersom vi er på tur, pleier vi å gå/reise ca. kl. 09:30.
4. Med hensyn til barnets sikkerhet er det viktig at barnehagen får beskjed om det er noen andre som skal hente barnet, enn de som vanligvis henter.
5. Husk også å ringe oss, eller legg inn på Kidplan dersom barnet ditt blir hjemme en dag.

MATSERVERING

Vi serverer alle måltider i barnehagen. Vi har smøremåltid med hjemmebakket brød, og en til to dager i uka har vi varmmat, som supper av ulike grønnsaker, fiskegrateng, grønnsaksmoser ol. Vi er opptatt av å lage god og sunn mat, for og med barn.

BURSDAGER

Når et barn har bursdag henger vi ut flagg, og bilde av bursdagsbarnet kommer på skjermen i gangen. Vi feirer barnet med egen bursdagssamling. Barnet får krone på hodet, sitter på «gullstol» og er dagens hovedperson.

KIDPLAN

Barnehagen bruker kidplan, som er et digitalt verktøy, til å kommunisere med foreldre. Dette er en viktig informasjonskanal mellom barnehage og hjem. Alle barn har hver sin side der foresatte kan få/gi informasjon fra/til barnehagen.

DUGNAD

Alle foreldre må yte dugnad. Dette kan være vask, maling, rydding og lignende. I løpet av et barnehageår må det ytes 5 timer dugnad pr. barn i 100% plass.

PARKERING

Kjør forsiktig på parkeringsplassen, og rygg på plass – mange små og store ferdes der. Personalet parkerer på venstre side og bak på høyre side. Foreldre primært på høyre side foran barnehagebygget. Husk å sikre barn og slå av motoren, når man kommer og drar.

LEKER

Vi ønsker ikke at barn har med seg leker hjemmefra. En av grunnene til dette ønsket er at det oppstår en del konflikter, ting blir borte eller ødelagt. Vi ser også at barna fort blir mer opptatte av andres materielle goder enn hvem vi er som mennesker og lekekamerater. Det kan føre til utenforskap fordi man ikke har den «riktige» leken, det kan oppstå kjøpepress for dere foreldre og tingene kan benyttes til å «kjøpe» seg vennskap. Vi ønsker heller å ha fokuset på individene vi er og at vi er gode nok som vi er uavhengig av hva slags leker og ting vi eier.

GARDEROBEVASK

For at hyllene i garderoben skal bli vasket må alle hyller tømmes for klær og lignende hver fredag.

SMITTEVERN/MEDISINER

Håndvask er det mest effektive smitteforebyggende tiltaket i en barnehage. Voksne og barn skal derfor vaske hender når de kommer og går fra barnehagen. Dersom barnet har behov for medisiner i barnehagen, skal det fylles ut et medisinerings skjema. Dette fylles ut i samarbeid med barnehagen ved levering. Syke barn skal ikke være i barnehagen av hensyn til barnet selv og smittefaren. Barnet skal ha én feberfri dag hjemme før det kommer tilbake til barnehagen etter sykdom. Ved Noro-virus må barnet holdes hjemme i 48 timer etter symptomfrihet. Se for øvrig kommunelegens anbefaling. (www.tonsberg.kommune.no)

HVILE OG SØVN

I Rammeplanen (2017) står det at; «barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen». Vi tilrettelegger derfor for rolige stunder i løpet av dagen. De yngste barna har med seg vogn som de sover i ute. Barns søvn henger sammen med barnets utvikling og er viktig både for kognitiv og emosjonell utvikling. Når et barn sover i 30 minutter, bruker kroppen 20 minutter på å komme seg i dyp søvn, som vil si at barnet kun får ti minutter dyp søvn. Under dyp søvn øker blant annet veksthormonproduksjonen (Bjørvatn, 2018). Når kroppstemperaturen begynner å stige og melatoninproduksjonen begynner å gå ned, produseres det også mer stresshormoner som adrenalin og kortisol, og kroppen gjør seg klar for dagen (Sørensen, 2003). På bakgrunn av disse helsemessige fordelene har vi bestemt at barn som sovner skal få sove i minst 45 minutter.

SOSIALE MEDIER

Facebook: Ramnes Private Barnehage

Nettside: ramnesprivatebarnehage.no

OPPTAKSKRITERIER

• Ved opptak prioriteres barn på følgende måte:

- Barn med nedsatt funksjonsevne som vil kunne ha nytte av oppholdet. Dokumenteres av lege/sakkyndig.
- Barn med behov for barnehageplass som ledd i forebyggende barnevern eller er omfattet av vedtak om omsorgsovertakelse.
- Ansiennitet som aksjonær/antall aksjer
- Barn fra samme husstand
- Personalbarn
- Barn fra nærliggende områder
- Prioritere gutter/jenter til beste for barnegruppas sammensetning

OPPSIGELSE

Oppsigelse må gjøres i foresatt-portalen på Tønsberg kommunes nettsider. (www.tonsberg.kommune.no). Oppsigelsestiden er to måneder og det kreves betaling selv om plassen ikke benyttes.

Se for øvrig våre vedtekter:

(www.ramnesprivatebarnehage.no)

BARNEHAGENS SAMARBEIDSPARTNERE

TØNSBERG KOMMUNE

Vi samarbeider med de andre barnehagene i kommunen, blant annet ved; felles opplæring/ utvikling/ erfaringsdeling av personalet, felles opptak og ulike prosjekter.

PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE (PPT)

Barnehagen samarbeider med PPT. Dette ser vi som et viktig ledd i forebyggende arbeid for barn. Barnehagen innhenter samtykke fra barnets foresatte før henvisning av barn til PPT. Foresatte kan selv kontakte PPT direkte dersom de trenger hjelp og råd til sine barn.

HELSESTASJON OG BARNEVERN

Vi har gode muligheter til samarbeid med helsestasjonen ved behov. Vi har jevnlig møter med en kontaktperson i barnevernet. Vi har også lovpålagt meldeplikt til barnevernet. Denne plikten er begrenset til alvorlige tilfeller. Foresatte kan kontakte helsestasjon og barnevern direkte dersom de trenger hjelp og råd til sine barn.

UNIVERSITETET I SØRØST-NORGE (USN)

Vi tar imot studenter fra barnehagelærerutdanningen. Dette gjør vi for å gi studenter gode praksiserfaringer og for å gi barnehagen vår ny inspirasjon og faglig oppdaterte innspill.

RE VGS

Vi tar imot elever fra Re VGS, som utdanner seg til barne- og ungdomsarbeidere.

SU

Samarbeidsutvalget består av representanter fra ansatte i barnehagen, eier og foreldrene. «Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer» (Udir, 2017).

LEK

LEKENS EGENVERDI

Å leke er det viktigste barn gjør. Rammeplan for barnehagen fremhever at leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og at lekens egenverdi skal anerkjennes (Udir, 2017). FNs barnekonvensjon trekker frem leken som en av barns demokratiske rettighet (FN). Lek er derfor også det viktigste barnehagen gjør og legger til rette for. Ikke lek for læring og utvikling, men for lekens egen skyld.

Lekens egenverdi er muligheten barna får til å gå inn i en magisk verden, der alt er mulig og det er ingen grenser for hva du kan og må gjøre. Leken er måten barna opplever verden på, og får uttrykk for sine følelser og tanker. Det er gjennom lek at barna skal bli kjent med seg selv, og finne ut hvordan verden henger sammen. I lek får barna prøvd ut sine teorier, følt på sine følelser og tatt ulike roller, uten det presset om prestasjon og de konsekvensene som virkeligheten har.

Lek er et begrep det er vanskelig å definere, selv om mange har forsøkt. Leken er frivillig, indre motivert, oppstår spontant og er styrt av barna selv. Hva som er lek, og ikke, må defineres av de som leker. Lek er opplevelsen av å leke, og bestemmes derfor av de som deltar i leken. Barn leker for lekens skyld, og de positive følelsene leken gir.

VOKSNE DELTAR

Voksne deltar i barnas lek. Når voksne leker visker vi ut det skjeve maktforholdet som eksisterer til vanlig, og vi går inn i en mer symmetrisk relasjon. Det er barnet som sitter på ekspertisen, og som får definere og styre samspillet. Det er barnehagens ansvar å legge til rette for, og inspirere til spennende lek. Vi skal skape magiske opplevelser for barna, som stimulerer til nye leketemaer. På den måten gir vi barna felles erfaringer, og gjør det

mer inkluderende for alle å bli med i leken. En periode med fortelling og dramatisering rundt «Bukkene Bruse» for eksempel, vil gi alle de erfaringene de trenger for å delta i en lek rundt dette eventyret. Voksne som deltar i lek, kan også virke betryggende på mange barn, og gjøre det lettere å tørre å bli med.

Voksne har en viktig rolle i å støtte barn i å komme inn i, og bli, i leken. Det er kanskje ikke alltid best å spørre om å bli med? For de minste barna er dette en kompetanse de skal lære seg, men etter hvert er det kanskje mer kreative måter å komme inn i en lek på. Hvordan kan vi bli med i en lek uten at leken må stoppe opp fordi barna må ta stilling til om det er greit eller ikke? Hvordan kan vi bli med i en lek uten å måtte stille seg i den sårbare situasjonen å risikere et avslag? Her kan vi veilede og støtte barna i deres evne til å lese leken, finne en naturlig rolle og leke oss inn i denne. Det er sjelden en lek stopper opp, eller barna vil utestenge en annen, om det plutselig ringer på en postmann som kommer med post. Ingen barn vil avslå invitasjonen om innkalling til time hos legen, om barnet har ekte sprøyter. Vi voksne kan være barnas vei inn i lek og samspill, om vi er deltagende og støttende.

Voksne har også en viktig rolle i å utvikle leken, slik at den både kan vare lenger, men også nå nye høyder. Den voksne har en viktig rolle som rekvisitør. Både som deltagende i leken og observerende, skal den voksne forsøke å se hva barna trenger for at leken skal bli enda mer magisk, men også mer inkluderende. En rollelek der barna er katter blir mye mer spennende om den voksne finner frem til havregryn som kan være «ekte» kattermat. En sjørøver lek blir enda mer magisk om den voksne finner noe som kan være skatt på «ekte». Ved å tilføre leken noe barna ikke har tilgang på til vanlig, skapes det et utrolig engasjement, og det vil motivere flere til å bli med på leken.

LEKEMILJØER

Her i barnehagen skal rommene innby til lek, slik som vi inviterer gjester til selskap. Når et barn står på en dørstokk og kikker inn i et rom vil vi at rommet skal rope «kom og lek.» Det skal gi oss inspirasjon til god lek, og det skal føre oss sammen gjennom samtaler og felles undring. Når vi iscenesetter rom slik som dette tenker vi på at barna skal få impulser til god og variert lek. Vi gjør et utvalg når det kommer til både mengde og tilgjengelighet av materialer.

«Et av prinsippene ved iscenesettelse er å høyne statusen og øke effekten gjennom å transformere det hverdagslige og gjøre det vanlige synlig gjennom å foredle og øke tiltrekningen» (Hansson, 2016).

Noen ganger har vi mengder med ett type materiell. Andre ganger har vi store variasjoner når det kommer til for eksempel form, farger og størrelse. Dette gir muligheter for at barna både kan bli kjent med størrelse, perspektiver og mengde. Slik jobber vi både ute og inne. På denne måten inviterer også barn til å leke med blant annet kategorisering, telling og parkobling. Barna blir kjent med former og mønster. Vi setter ord på preposisjoner slik som at «bilene står ved siden av hverandre», eller at noe er over noe, inni noe eller under noe. Vi kan undre oss over hvor mange dyr vi får plass til rundt kantene til en gulvmatte. Sammen med barna er vi nysgjerrige, utforsker og oppdager nye ting.

For å skape spennende og innbydende miljøer/rom jobber vi også sammen med barna. Istedenfor å rydde etter oss, snakker vi om hvordan vi ønsker å møte et rom. Videre samarbeider barna om å lage spennende miljøer som neste gruppe barn kan ta i bruk. For eksempel lagde baglerne klart et middagsselskap til gjøglerne. Dette ble møtt med glede og leken kom fort i gang hos gjøglerne som begynte å servere kaffe og mat til hverandre.

RISIKOLEK

Risikolek har en naturlig og viktig rolle i barnehagen. Risikolek er all lek der det finnes en risiko for å skade seg. Denne leken har en helt spesiell spenning i seg, og lar barnet føle på helt andre følelser enn for eksempel rolle- og konstruksjonslek. Barnet blir kjent med egne redsler og fysiske grenser. Vi voksne har en rolle i å observere og veilede barnet, slik at det kan oppleve mestring og føle seg kompetent ut ifra sine egne forutsetninger. Lekeslåsning er også en form for risikolek, og gir barna uendelige muligheter for spennende lek. Lekeslåsning krever mot, fysisk styrke og sosial kompetanse. Barna må opptre på en måte der alle andre også opplever det som lek. Dette krever både empati og selvregulering, der man må ta hensyn til de andre og sette grenser for seg selv. Også i lekeslåsningen eksisterer det en risiko for å skade seg eller få vondt, og det er nettopp dette som legger det ekstra laget med spenning i leken. For å være med på risikolek må barna kunne akseptere og takle dette, uten at aggresjon utvikler seg til vold.

OMSORG, DANNING OG LIKESTILLING

OMSORG

I barnehagen skal omsorgen prege alle situasjoner. Med omsorg mener vi å være nærværende, ha innlevelse, og være lyttende overfor hverandre. Dette gjelder relasjonen mellom personalet-barna, og barnas omsorg for hverandre. Personalet legger vekt på at barna skal føle seg betydningsfulle og sett. Dette gjør vi blant annet ved å hilse på alle som kommer til barnehagen med navn og «så godt å se deg» eller lignende fraser. Vi ønsker at alle skal føle seg velkomne og verdsatt når de kommer til oss. Vi er tilstede i samtalen når de snakker, og tar hensyn til meningene deres. Barnehagen vil bidra til at barna utvikler tillit til seg selv og andre. Vi viser at vi bryr oss, og er varmt til stede for barna med åpne armer og et ledig fang.

For at hvert enkelt barn skal bli fremhevet i gruppen, praktiserer alle gruppene sin variant av «ukas barn». «Ukas barn» har et spesielt fokus og ansvar denne uken. Ansvarsoppgavene kan variere ut i fra det helt enkle som å bestemme sanger i samlingen eller gå først når vi skal spise, til å ha ansvar for å hjelpe til med forskjellige oppgaver i hverdagen eller knyttet til prosjekt. Ukas barn kan også få et slags oppdrag som skal løses i løpet av uken, og resultatet blir vist frem i samling på slutten av uken. Dette er en fin måte å fremheve enkeltbarn på.

SYNLIGGJØRING AV BARNAS STYRKER

Vi vil at barna skal ha tro på seg selv. Barna skal respekteres for at de er forskjellige individer med forskjellige styrker. De voksne i barnehagen vil på flere måter legge til rette for at barna skal se hverandres ulikheter som en styrke. Vi er gode på ulike ting, men trenger noen ganger trening i å se egne og andres styrker. Vi har fokus på hva de forskjellige barna i gruppene er gode på. Noen mestrer å lukke glidelåser, mens andre har veldig tålmodighet med vriene knuter. Når barna kan se ulikhetene som en styrke og en ressurs, blir de tryggere på seg selv. Vi ser hvordan barna vokser på at vi synliggjør deres ferdigheter. Når et barn for eksempel strever med noe i garderoben, og vil ha hjelp, kan vi si: «spør Vibeke hvordan hun gjorde det?». Når vi voksne lar barna hjelpe hverandre med det de er gode på, istedenfor at vi voksne alltid tar over, får barna mulighet til å ta i bruk hverandres kompetanse og ferdigheter. Da blir ulikhetene en styrke og en ressurs, og barna får muligheten til å oppleve mestring ved å hjelpe hverandre. Dette er med på å bygge et godt selvilde, som er en viktig del av danningen.

LIKESTILLING

Likeverd og mangfold er viktige begreper, og med det mener vi at alle er like mye verdt og har rett til å være forskjellige. Vi voksne i barnehagen er barnas rollemodeller, og vi er bevisst på hvordan vi forholder oss til barna og hverandre. Vi skal gi alle barn samme muligheter. Alle skal få samme tilbud om å delta i aktiviteter i et fellesskap med jevnaldrende. Barna skal få like muligheter til å bli sett, hørt og delta i fellesskapet.

DANNING

Danning er en livslang prosess. I barnehagen møter barna et personale som veileder dem i å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Vi vil de skal forstå felles verdier, og å forstå seg selv i lys av andre. Barna skal få være med å bidra til endringer, og kjenne på at de er med i beslutningsprosesser, og utvikling av felles innhold (Udir, 2017, s. 21). Vi vil synliggjøre og verdsette ulike behov og perspektiver i fellesskapet. I barnehagen møter barna jevnaldrende, eldre og yngre barn, barn med ulike funksjonsnivå, og barn med ulik etnisk bakgrunn. Eksempelvis vil vi hjelpe barna å takle situasjoner som oppstår i møte med andre: Hilse, ta avskjed, hvordan håndtere konflikter og å invitere til lek. Når barna får øvelse i dette skapes økt sosial kompetanse.

Selvfølelse + selvtillit = selvilde

Barnas selvfølelse bygges opp blant annet ved at vi bruker karakteregenskapene fra SMART i hverdagen. I samfunnet generelt er det stort fokus på å bygge barns selvtillit. Det handler om utseende, resultater og statussymboler. Selvtilliten er skjør. Derfor jobber vi med å bygge opp barnas selvfølelse ved å snakke om hvordan barna "er", i stedet for hva de gjør. Selvfølelsen er mer stabil. Barna trenger å utvikle en god selvfølelse for å få et godt selvilde.

En stor del av arbeidet med omsorg og danning bygger på SMART oppvekst. Se side 14.

BARNES LÆRING OG MEDVIRKNING

LEK OG LÆRING

Leken er barnas viktigste læringsarena. Gjennom lek lærer barna å vise hensyn til hverandre, utvikle fantasi, kreativitet og bearbeide opplevelser. Barna lærer å inngå kompromiss, innordne seg og lede. Ved å «late som» går barna inn i en forestillingsverden og lærer å ta andres perspektiv. Barna lærer av hverandre og gode vennskap etableres. Ved å dele barna opp i mindre grupper, opplever vi at det positive sosiale samspillet forsterkes og at verdifulle relasjoner bygges. Barna kan samhandle om en felles lek eller aktivitet uten stadige forstyrrelser. Leken får bedre vilkår, og på den måten vil hvert barn få mulighet til å oppleve glede, engasjement og mestring gjennom lek, alene eller sammen med andre.

Sammen med deltagende, støttende og inspirerende voksne skal også det fysiske miljøet innby til lek, både inne og ute. Våre funksjonsrom er tilrettelagt for ulike former for lek og aktiviteter. Lek brukes også som metode og som et utgangspunkt for ny læring. Om vi ønsker å rette fokus mot bokstaver og lyder, kan vi leke at vi går på skattejakt i skogen eller i rommet, etter ting som starter med «N»-lyden. Er målet å gi barnet økt matematisk forståelse, finner vi fram til en aktivitet som er lekbar, for eksempel: hoppe paradis, dramatisere eventyr sammen med barna, hinderløype, regellek, sanseleker også videre. Samtidig er det viktig å anerkjenne lekens egenverdi. Leken er en frivillig, lystbetont og indre motivert aktivitet, og leken er et mål i seg selv (Udir, 2017). Bevisste og observerende voksne skal «fremme et inkluderende miljø, der alle barn kan delta og erfare glede i lek» (Udir, 2017). Vi gir barna tid og rom for frilek store deler av dagen.

BARNES MEDVIRKNING

Vi organiserer og planlegger hverdagen slik at det er tid og rom for barns medvirkning.

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Udir, 2017).

Vi deler barna ofte opp i mindre grupper. På den måten får barna større mulighet til å få gjennomslag for sine ideer og aktivitetsvalg. Vi voksne i barnehagen er på kontinuerlig jakt for å fange opp hva barna er nysgjerrige på, og opptatte av. Med utgangspunkt i barnas interesseområder legger vi til rette for trivsel og engasjement, samt positiv utvikling og læring. Barna får tillit til egne løsninger ved at vi gir de tid og rom til å prøve selv. Det kan for eksempel handle om sokker som må skiftes, en brødskeiv som skal smøres eller en konflikt som skal løses. Vi i personalet er bevisste på å være oppmuntrende støttespillere, uten å ta over oppgaven. Dette stimulerer barnets refleksjonsevne, samtidig som at mestringsfølelsen er positiv for barnets eget selvbilde.

MANGFOLD

Mangfold kan defineres som noe som er rikt variert (Kunnskapsforlaget, 2018). Om vi ser på barn og voksne i vår barnehage vil vi se at det er en rik variasjon blant oss. Det er ulikheter i alder, kjønn, kulturell- og geografisk bakgrunn, språk, utviklingsnivå, familiesammensetninger, verdier, tankesett, holdninger og mye mer.

Ulikheter mellom mennesker er kilden til mangfold og vi ser på dette som en ressurs i barnehagen. Ved å snakke om og løfte frem ulikhetene våre som noe positivt og spennende – noe vi kan utforske og være nysgjerrige på sammen, håper vi det medvirker til at barna utvikler et raust menneskesyn.

Vi ønsker ikke bare at barna skal respektere og vise forståelse for at noen er annerledes enn dem selv – men at de skal se verdien i ulikhet. Det er nettopp fordi vi ikke er like, eller tenker likt, at vi kan få det enda morsommere

sammen. Når flere kulturer møtes, kan vi lære av hverandre. Når to tenker forskjellig eller har ulike styrker, finner vi ofte bedre løsninger, kan lære av og hjelpe hverandre.

I Rammeplanen står det; "barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet" (Udir, 2017, s. 9).

Eksempler på hvordan vi jobber med dette, er at vi lærer ord på hverandres språk, vi spiser mat og synger sanger fra ulike kulturer, vi markerer Regnbuedagen og Rockesokkdagen. Slike markeringer er viktige fordi de løfter frem verdien av mangfold og viser at alle mennesker har like stor verdi – uansett hvem de er eller hvordan de er.

DIGITAL PRAKSIS

Når vi arbeider med digital praksis i barnehagen, skal barna få utforske og oppdage mulighetene som digitale verktøy gir. Rammeplanen (Udir, 2017) sier: «Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring». Vi jobber med digital praksis for å utvide handlingsrommet vårt i lek, aktiviteter og læringsprosesser, og for å bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn (Udir, 2017, s. 44).

Noen av de digitale virkemidlene vi bruker er:

Webkamera for å observere fugler i fuglekasse

QR-koder

Kildesøk når barna er nysgjerrige og vi vil finne ut mer sammen

Digitale bøker og filmer på storskjerm, som inspirerer til lek – for eksempel om skogens dyr, verdensrommet eller en togtur sett fra førerhuset

Kodebien og enkel programmering

Kamerabruk, der barna selv tar bilder

Bildene barna tar kan kombineres med kreative aktiviteter, som å male videre på bildet eller bruke digitale tegneverktøy. Barna har også vært med på å lage egne filmer.

Vi legger vekt på å bruke apper og programmer av god kvalitet, og vi ønsker at digitale verktøy skal bli en naturlig del av hverdagen – både for barn og voksne.

SMART OPPVEKST

I Rammeplan for barnehagen står det: "Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser" (Udir, 2017, s.11). Med dette som bakgrunn arbeider vi i barnehagen blant annet med SMART oppvekst for å skape robuste barn, unge og voksne. Vi jobber for å skape et felles språk på det viktigste i livet – det som skjer mellom oss. SMART oppvekst er et tankesett som setter fokus på det positive ved enkeltmennesker, fellesskap og /eller et helt samfunn. Smart har en anerkjennende grunnholdning med fokus på styrker, medvirkning og relasjoner. Gjennom systematisk trening på dette, legger vi til rette for å skape et miljø som støtter barnets identitetsutvikling og positive selvforståelse.

I barnehagehverdagen er det mange positive interaksjoner som foregår i løpet av en dag. Vi er opptatte av å sette ord på de positive egenskapene vi ser barna tar i bruk og legger til rette for samtaler rundt dette. Vi jobber med å snu situasjoner ved å snakke om; «hvordan tror du det

føltes for barnet som fikk hjelp», noe som kan hjelpe barna å se og forstå andres perspektiv. Målet med dette er å styrke barnas forståelse rundt egne tanker, følelser og handlinger, og at de klarer å se positive egenskaper hos andre barn. Dette bidrar til at barnet er bedre rustet til å håndtere motgang og eventuelt konflikter på en positiv måte. Gjennom å ha fokus på relasjoner, skaper vi trygge rammer for barna. Bevisste voksne som ser og anerkjenner barnas ønsker, og det de gjør, er med på å skape gode relasjoner. I vår barnehage samarbeider vi mye på tvers, noe som gjør at de fleste kjenner hverandre. Vi hilser på alle vi møter for å vise at alle blir sett og anerkjent, og vi bruker SMART-språket på alle grupper.

SPRÅK

HØYTLESNING er den beste lese- og skriveforberedelsen og den beste forebyggingen av lese- og skrivevansker barn kan få (Høigård, 2013). Barna lærer å forstå større språklige enheter enn det som er vanlig i daglig samtale og de får en forståelse for sammenhenger i tidsforløp og årsaker. Høytlesning gir dem mulighet til å foregripe, oppleve en førforståelse, og opparbeide seg en fortellerkompetanse. I tillegg til alt dette lærer de mange nye ord og begreper (Høigård, 2013). Vi kan lese for å forstå oss selv og andre, for å tilegne oss kunnskap, for å skape et rom som er vakrere og mer spennende enn virkeligheten eller fordi vi søker gjenkjennelse (Alfheim & Fodstad, 2014).

LESEAKTIVITETER er planlagt lek med utgangspunkt i en bok. Disse er voksenstyrt, men skal være lekbetont. «Lek er læring, og planlagt læring kan fortone seg som lek» (Alfheim & Fodstad, 2014). Gjennom disse aktivitetene kan vi gi barna innsikt i de samme bøkene og de samme lekene. Barna får inspirasjon og støtte til egen rollelek. Aktivitetene kan ha den effekten at barna føler seg mer inkludert, fordi de lettere får tilgang til lekekodene som er gjeldende. Samtidig kan disse aktivitetene være med på å koble sammen lek og læring, språktilegnelse og bildebøkens estetiske dimensjon (Alfheim & Fodstad, 2014).

FLERSPRÅKLIGHET. Personalet i barnehagen "skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/ samiskspråklige kompetanse" (Udir, 2017 s. 24). Barn reagerer ulikt på det å møte et nytt språk i

barnehagen; noen begynner å prate med en gang, andre lytter og observerer før de tar det nye språket i bruk. Vi vil ha et språkmiljø som legger til rette slik at hvert enkelt barn får lyst og trygghet til å bruke det norske språket og sitt eget morsmål. Vi skal være støttende voksne som oppmuntrer til å utvikle det videre.

Vi ønsker å synliggjøre og anerkjenne barnas ulike språkkompetanser, slik at det språklige mangfoldet fremheves som en ressurs i barnehagen vår. Vi vil ha barnebøker på ulike språk, legge vekt på fokusord, telle, synge og lytte til sanger, rim og regler på andre språk. I tillegg bruker vi våre flerspråklige ansatte til å synliggjøre barnas morsmål i barnehagen.

SAMTALER er den mest grunnleggende læringsaktiviteten for barn fra to til seks år (Gjems & Løkken, 2011). Barn lærer språk gjennom å bruke språk. Alle trenger et godt språk for å kunne uttrykke ønsker, følelser og for å kunne delta i fellesskapet med andre. Samtalen gir nærhet og kontakt, den er kilden til kunnskap om oss selv og om verden, og den er vår viktigste språklæringsarena gjennom hele oppveksten (Høigård, 2013). Samtidig er det å bli en god samtalepartner et mål i seg selv. Både barn og voksne har fokus på å være gode samtalepartnere som lytter, bekrefter og anerkjenner. «Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening» (Udir, 2017, s. 23). Språk utvikles gjennom dannelsesprosesser preget av dialog og inkludering i gjensidige prosesser, hvor barn påvirker og påvirkes av omgivelsene (Giæver, 2014).

PROSJEKTARBEID

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser» (Udir, 2017).

Prosjektarbeid tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og medvirkning. Barna fyller dagene sine med nye oppdagelser, som motiverer til undersøkelser og utforsking. Disse oppdagelsene kan komme fra barnas egen lek, og fra personalets inspirasjon.

Læring skjer når barnet er aktivt, og når det får mulighet til å undersøke, utvide og fordype seg i det som virker spennende og interessant. Ikke nødvendigvis i en voksen-barn-relasjon, men like gjerne sammen med andre barn og i møte med et fysisk miljø som gjør utforskning mulig.

Gjennom å jobbe på denne måten, ønsker vi å skape spennende dager for barna i barnehagen. Vi vil legge til rette for at barna lærer hvordan vi kan lære og gjøre det meningsfullt å skaffe seg ny kunnskap og nye erfaringer. Vi vil skape en holdning som gjør det morsomt å finne ut av ting og hjelpe barna til å prøve ut og stole på egne løsninger. Gjennom prosessene skal barna få tenke selv, prøve ut egne ideer, feile, legge nye planer og prøve igjen.

Prosjektarbeid har en progresjon fra de minste til de største. Med de minste ønsker vi å gi barna sanselige opplevelser og erfaringer med forskjellige materialer. Utforske maling og leire på forskjellige måter, se hva som skjer når et rom er fult av doruller eller pappesker, utforske skyggene bak et laken med lys eller bare hvordan vi kan ta i bruk en kjempehaug med pinner ute i skogen. Vi vil bruke mye gjentakelse med samme materiale – og bruk samme materiale på forskjellige måter.

Med de større barna skal de voksne inspirere, legge ut spor og være ekstra observante på hva barna blir nysgjerrige på. Vi skal hjelpe de til å komme frem til løsninger sammen og bli enige om veien videre i prosjektet. De voksne trener seg på å stille åpne spørsmål som kan hjelpe barna til å finne sine egne løsninger.

Undring er et viktig stikkord i denne jobben, og vi ser hvilken spennende verden som åpner seg når vi utforsker sammen alt fra kroppen vår til naturfenomener, tekniske innretninger, historiske temaer, samfunnet rundt oss eller forskjellige materialer.

I prosjektarbeid i barnehagen er det ikke resultatet som er viktig, men prosessen vi har sammen underveis. Når den voksne er lyttende, er dette en super arena for å lære mer om hvordan barna tenker og bli enda bedre kjent med hver enkelt.

PROSJEKT STARTET FRA BARNES INITIATIV

I løpet av barnehagehverdagen gjør barna seg mange oppdagelser. Maur blir fanget i bøtter, en meitemark som kommer opp fra bakken under regnvær eller en sommerfugl eller humle som flyr fra blomst til blomst. Naturen byr på mangfoldige opplevelser, og barnas nysgjerrighet rundt en skolopender, en meitemark eller en maur som bærer på en barnål, kan bidra til undring og utforskning der naturen blir en læringsarena. Ifølge rammeplan for barnehagen skal personalet legges til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring (KD, 2017, s. 53). Når et barn oppdager et insekt og kommer til en voksen og spør om vi kan ta bilde av insektet til boken deres, kan det bidra til å sette i gang et lite prosjekt. En utskrift av insektet, som barnet klipper ut og limer inn i boken, kan bli til barnets egen naturbok. Et ivrig barn, sammen med en engasjert ansatt som går rundt i skogen og løfter på steiner i håp om et nytt småkryp til boka, kan skape nysgjerrighet hos andre barn. De kommer bort og spør hva vi gjør, og så er plutselig flere sammen om prosjektet. Å få lov til å aktivt delta i barnehagehverdagen ut fra hva som er meningsskapende for hvert enkelt barn i positivt samspill med andre barn og voksne, kan gi barna erfaring med å være betydningsfulle for fellesskapet. En voksen som legger merke til, anerkjenner og følger opp barnas perspektiver og handlinger, kan bidra til å skape meningsfulle opplevelser som støtter barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse (KD, 2017, s. 21-23). Gjennom et lite prosjekt ute i naturen, der barns initiativ blir tatt på alvor, kan bidra til ikke bare læring om naturen, men også til mestringsopplevelser, inkludering og tilhørighet i fellesskapet.

FORELDRESAMARBEID

Barnehageloven §1 Formål, 1. ledd:

“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling” (Barnehageloven, 2005).

Vår definisjon: «Et godt foreldresamarbeid bygger på trygge relasjoner der dialog og åpenhet er sentralt. I dette samarbeidet ønsker vi et felles mål om barnets beste, der vi streber etter en forståelse av hverandres synspunkter og meninger».

DEN DAGLIGE KONTAKTEN

For å oppnå et godt foreldresamarbeid er vi avhengig av et nært samarbeid med hvert enkelt barns hjem, der vi alltid har barnets beste som mål. Den daglige kontakten mellom hjem og barnehage er med på å skape trygghet. Vi utveksler informasjon som er viktig for at det enkelte barnet skal få en fin barnehagedag. Vi jobber for å få gode relasjoner til foreldre. Trygge foreldre gir trygge barn. Alle foreldre skal bli sett og møtt med respekt, anerkjennelse og forståelse.

På ulike arenaer snakker vi med foreldre og åpner for at de kan komme med ideer og innspill. Vi inviterer foreldre til barnehagen for å vise hva vi jobber med, og hva barna deres har vært opptatt med. Dette gir mulighet for foreldrene til å være med på å evaluere og påvirke arbeidet vi gjør. Vi er åpne for at foreldrene kan komme med ideer og innspill til videre arbeid i prosjekter vi arbeider med. Vi tar i bruk barnas og foreldrenes styrker og ressurser i barnehagen. Vi opplever at enkeltbarnet blomstrer opp når de får anledning til å bidra med ressurser hjemmefra inn i barnehagen. Dette bidrar til å knytte barnas to verdener tettere sammen. Eksempel på dette er: Besøk på foresattes arbeidsplass, ulike markeringer.

FORELDREMØTER

Vi har foreldremøte hver høst for alle foreldre, og ofte et tema-foreldremøte på våren. I tillegg har vi et foreldremøte for nye foreldre på våren. På foreldremøtene forteller vi litt om prosjekter vi holder på med og generelt om hverdagen i barnehagen. Det åpnes for at dere foreldre kan komme med innspill og ønsker til oss i barnehagen.

FORELDRERÅD

Vi setter av en liten halvtime på foreldremøtene til at hele foreldregruppa kan snakke sammen uten at personalet er tilstede. På høsten velges en representant fra foreldrene til barnehagens samarbeidsutvalg.

FORELDRESAMTALER

Vi har foreldresamtaler hver høst for alle, på våren har vi samtaler med de som ønsker det. Dersom noen ønsker samtale utenom, kan de be om dette. Foreldresamtalene er en dialog mellom hjem og barnehage. Foresatte forteller om hvordan de opplever barnet sitt, barnets styrker, ting de lurer på eller utfordringer de har. Vi har fokus på barnets utvikling og trivsel, og tar opp momenter som er viktig for akkurat det barnet.

FORELDREARRANGEMENTER

Vi har ulike arrangementer for å skape møtearenaer for barn, foreldre og personale; som for eksempel foreldrekaffe, Lucia, påskefrokost. Dette er gode arenaer for å bli kjent med hverandre, samtidig som det skaper sammenheng i barnas hverdag.

FORELDREUNDERSØKELSEN

Vi setter pris på stor deltagelse i undersøkelsen, slik at vi kan hente ut reelle tilbakemeldinger fra foreldregruppa. Når resultatene fra undersøkelsen kommer tilbake til oss, jobber vi med hele personalet, der vi lager en plan for de punktene som har gitt lave score, og fremhever de punktene som har gitt gode score. Vi har tro på at det er viktig å fremheve det vi gjør bra, slik at vi fortsetter å ha fokus på dette videre.

PERSONALSAMARBEID

Barnehagens viktigste ressurs er de menneskene som arbeider her. Det er derfor viktig for oss å legge vekt på personalets kompetanse, arbeidsglede, engasjement og vilje til å utvikle vår praksis i hverdagen. Personalet arbeider med en anerkjennende grunnholdning med fokus på styrker og relasjoner. Vi legger til rette for å øke personalets kunnskap ved at enkeltpersoner og hele personalet får videreutvikle seg. Vi forsøker alltid å oppfordre og legge til rette for at personalet tar videre- og etterutdanning.

Vi har personalmøter en gang i måneden på kveldstid og vi har fem planleggingsdager i året. I løpet av barnehageåret har vi også ulike sosiale arrangementer for å skape et godt samhold i personalgruppa. Medarbeidersamtaler gjennomføres en gang i året samtidig som det gis individuell veiledning ved behov. Nyansatte følges opp ved et eget introduksjonsprogram. Det gjennomføres jevnlig medarbeiderundersøkelser.

Vi er gode på å hjelpe hverandre på tvers av gruppene. Det kan være en dag at en gruppe har få barn og låner bort en voksen.

Hvert år bytter de ansatte på hvem de jobber sammen med og bytter gruppe man jobber på. Dette gjør at vi blir spesielt godt kjent med alle kollegaer og gruppers utfordringer.

LEDELSESMETODE I SMART OPPVEKST

AI (Appreciative Inquiry) kjenntegnes særlig av tre elementer; deltakerdemokrati, offensivt perspektiv for utvikling og vitalitesbygging hos mennesker og organisasjoner. AI bygger på positiv psykologi, systemteori og sosialkonstruksjonisme. Dette er en praktisk måte å jobbe med endringsprosesser og bygger på flere prinsipper om hva som skal til for å lykkes. I praksis betyr dette at vi ser etter det som allerede fungerer godt.

Eksempel:

På alle møter starter vi med en godt nytt runde, der alle får fortelle en positiv og konkret historie fra hverdagen. Dette gjør vi for å fokusere på det positive og fremheve det bra som den enkelte ansatte eller avdeling har utført. I medarbeidersamtalene får den ansatte alltid en eller to styrker som bygger på hvordan den ansatte utfører sin jobb på en bra måte, enten en konkret historie eller en generell fremheving av den ansattes utførelse i jobben.

Vi har fokus på det som allerede er velfungerende, det vil si å se det positive. Hos oss har vi blant annet fokus på adferdsspesifikk ros av både barn og voksne. Vi bruker gode metoder for å jobbe fram både barn og voksnes styrker. Vi mener at det er viktig å identifisere og videreutvikle egne styrker for å ta dem i bruk i arbeidet med barna. Ved at vi fokuserer på gode handlinger og egne styrker, øker vi barn og voksnes tro på seg selv, skaper entusiasme og utvikling både for den enkelte og barnehagen som helhet.

INKLUDERENDE FELLESSKAP

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i et positivt samspill med barn og voksne. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov» (Udir, 2017).

VENNSKAP OG FELLESSKAP

Barnehagen skal være en trygg plass for alle barn. Å få en venn og være en venn er noe av det viktigste i et barns liv. Vennskap og tilrettelegging for gode relasjoner er en forutsetning for å få gode opplevelser av glede og mestring, og også læring. Vi skal ha et miljø der alle barn skal føle tilhørighet samtidig som de blir sett som det enkeltindividet de er. Barna skal føle seg verdifulle, at de har noe å tilføre og at de er en del av en større gruppe. Barn har rett på og skal kjenne at de blir forstått og respektert. Vi legger vekt på å se barns styrker og tar utgangspunkt i det barna mestrer, vi bygger opp barnas selvfølelse. I mange år har vi jobbet med SMART som er et tankesett for å bygge opp barn. Vil du lese mer om Smart arbeid, se side 14. Når et barn har trygghet i bunn kan de ta imot læring, utvikle seg videre og ta vare på eller utforske nye relasjoner. For å oppnå dette jobber vi mye i små grupper. Noen barn blomstrer i mindre grupper, andre tar stor plass og skinner mest i større grupper. Individuelle personligheter og behov skal ivaretas, og derfor er barnehagehverdagene varierte og tilrettelagt på ulike måter til ulike barn. Gjennom glede, humor og lek styrkes vennskap og fellesskap, så vi jobber også mye på tvers så alle barn og voksne kjenner alle.

PROSJEKTET «INKLUDERENDE FELLESSKAP»

Vi har et pågående prosjekt sammen med Tønsberg barnehagene og USN, som har utviklet og forandret seg underveis. Fokusområdet er inkluderende fellesskap i praksis. Vi har jevnlig erfaringsdeling, både innenfor egen barnehage og med andre barnehager. Vi deler erfaringer og kunnskap som vi har tilegnet oss gjennom arbeidet med inkluderende fellesskap.

I barnehageåret 2024/25 har vi hatt fokus på tegn til tale

og fysisk miljø inne og ute her hos oss. Vi har erfart at korte aksjoner har passet best for oss, som vil si at vi har laget oppgaver innenfor temaet vi arbeider med og hatt ett kort tidsrom på å gjennomføre. Etter gjennomført aksjon har vi hatt en erfaringsdeling for å kunne bygge videre på det vi har erfart.

Arbeidet vi har gjort med fysisk miljø og fokus på tegn til tale mener vi har vært viktig for det inkluderende fellesskapet. Det at de fleste i barnehagen, både barn og voksne, kan de samme tegnene, øver og prøver sammen for å lære nye tegn har ført til ett fellesskap der noen barn har fått hjelp til å komme i gang med språket sitt, vi har kunnet forsterke ordene våre med tegnene vi har lært og vi har i fellesskap øvd på tegnene og spilt hverandre gode.

Arbeidet med det fysiske miljøet både ute og inne spiller en viktig rolle for samspillet mellom barn-barn og barn-voksen. Vi har erfart rommet som den tredje pedagog der rommet og materialene spiller på lag med oss og hjelper oss å skape gode fellesskap og inkluderende fellesskap. Vi har jobbet med å bli oppmerksomme på hva som skaper en god lek i det fysiske miljøet, hvordan vi kan sette i gang en lek ved å tilby spennende materialer, og viktigheten av at voksne er til stede for å støtte, men også være deltagende i leken. Ett levende fysisk miljø inspirerer både barn og voksne i lek. I tillegg har vi også gjort oss bevisste på hvilke steder i uteområdet det lekes på, hvilke steder det ikke lekes på, og hva som skal til for at vi tar i bruk større del av uteområdet. Vi kommer til å fortsette arbeidet med det fysiske miljøet kommende barnehageår. Vi ønsker å skape nye rutiner og systemer som gjør at leken i uteområdet blir levende og variert, og at det sikrer ett inkluderende fellesskap. For å dokumentere dette arbeidet, vil vi bruke pedagogisk dokumentasjon.

“SMÅKONGLENE”

Vi bruker pedagogisk dokumentasjon til å videreføre større og mindre prosjekter. Vi bruker det også for å utvikle og videreføre leken til barna. Et eksempel på dette er at vi en dag i uken har vi grupper på tvers av avdelingene. Gruppene er basert på alder, utvikling og vennskap.

I den ene gruppen har vi i år brukt pedagogisk dokumentasjon som utgangspunkt for planlegging av videre lek i denne gruppen. Målet har vært å lage lekemiljøer både ute og inne som treffer alle barna i gruppen, samtidig som at barna får medvirke til hva vi skal gjøre i gruppen uken etter. Barna har ulike interesser og behov, så vi har vært opptatt av å finne ut hvordan barna kan få et felles tredje, slik at de kan leke og treffes på tvers av deres ulike interesser.

«Dokumentere er å forstå verden på nye måter. Ved hjelp av dokumentasjon kan vi synliggjøre det å lytte» (Taguchi & Åberg, 2006, s. 19).

Som dokumentasjon har vi brukt bilder og praksisfortellinger. Vi har også brukt samtaler mellom voksne, samtaler mellom voksne og barn og samtaler mellom barn og barn.

Dette har hjulpet oss å få informasjon om hva barna har vektlagt i de ulike aktivitetene vi har hatt. De dagene vi har hatt grupper har vi printet ut bilder fra dagen. Flere ganger har vi laminert de og lagt de frem til barna. Dette har gitt barna muligheter til å fortelle de andre barna hva vi har gjort denne dagen. Bildene har også blitt brukt i hentesituasjon. Når barna har blitt hentet, har vi snakket med foreldrene sammen med barna, samtidig som vi har pekt på bildene. Dette har videre gitt oss informasjon om hva de husker best eller har vært mest interessert i, samtidig som at det er veldig språkfremmende å snakke rundt et bilde på denne måten.

OVERGANG

BARNEHAGE-SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole» (Udir, 2017, s. 33). Siste året i barnehagen jobber vi med forberedelser til skolestart.

Å begynne på skolen er et naturlig samtaletema blant barna. Noen gleder seg, andre gruer seg. Vi legger til rette for å gjøre skolen spennende med besøk på skolene, gjennom førskoleaktiviteter, samtaler og nye erfaringer. Dette er både for å ufarliggjøre skolen, forberede og for å gjøre oss kjent. Rammeplanen legger vekt på at alle barn skal få muligheten til å glede seg til skolestart (Udir, 2017, s. 33). Målet for arbeidet med overgangen er å gi barna læringsglede og vekke nysgjerrigheten på det som skjer og finnes rundt oss.

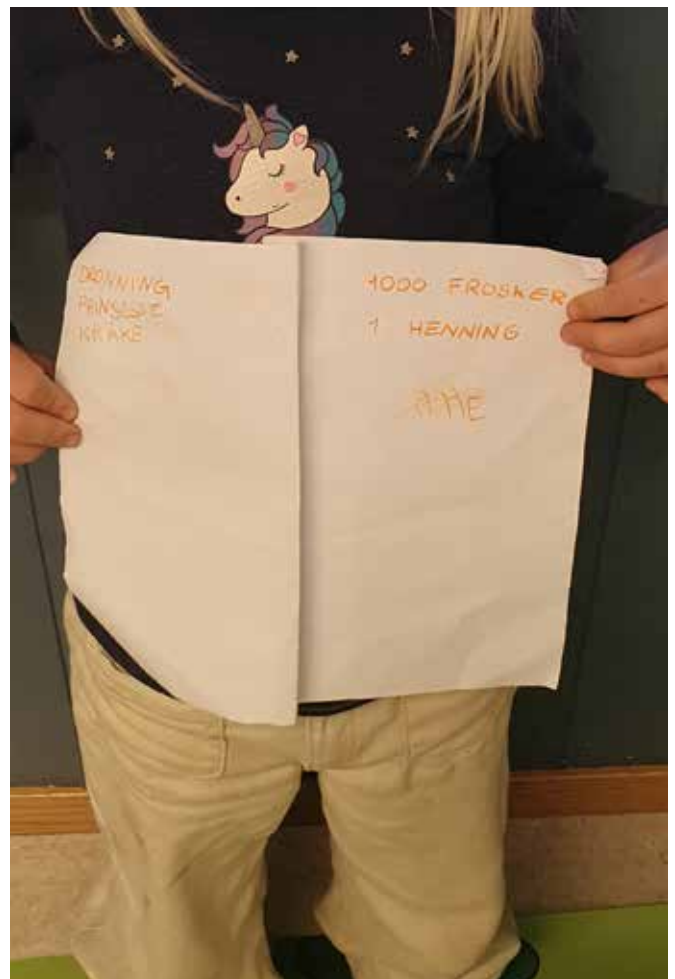
I opplæringsloven står det at «Skolen skal samarbeide med barnehagen om barna sin overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang» (Opplæringsloven, 2018). Vi jobber mot dette målet i alle naturlige situasjoner i hverdagen. En formiddag i uka, deltar alle skolestarterne på førskolegruppe. Gruppa startes litt formelt og skolerettet. Barna får først en oppgave som viser de til hvilken stol de får sitte på under den første økta. Videre

har vi faste sanger som bidrar til følelse av fellesskap og tilhørighet i gruppa. Barna får delta på ulike aktiviteter som har til hensikt å vekke barnas nysgjerrighet og forståelse rundt tall, bokstaver, ord og lyder. Barna må sitte fint på stolen sin, lytte til hva de andre har og si, og rekke opp hånda før man selv skal si noe. Det øves på å holde fokus, og å være aktivt deltagende i større grupper. Etter denne første delen, deles førskolegruppa i mindre grupper. Gjennom varierte aktiviteter som både utfordrer og krever, skal barnet få oppleve gleden ved å tilegne seg ny kunnskap og erfaringer på ulike måter. De skal få oppleve mening og verdi ved å «koble seg på», og betydningen av hva et godt samarbeid med andre kan gi. Med god støtte og positivt tankemønster, skal barnet få oppleve mestring rundt sin innsats. Barnet erfarer at når egen innsatsvilje og positive engasjement har vært god, er det grunn nok til å uansett være fornøyd med resultatet. Ved å tilegne seg nye ferdigheter på denne måten, styrkes barnet til å møte skolen med en positiv forståelse og å ha troen på seg selv. Dette får jeg til!

Oppdrag i førskolegruppa kan for eksempel innebære å finne ut hvor lang en meter er, jakte på ulike former inne som ute, bruke og lage kart. Noen ganger kan vi bruke oppgaveark, spill og andre bord-aktiviteter, som krever ro og konsentrasjon. Barna skal hjelpes til å utvikle et godt blyantgrep. Det er viktig at barnet har tilegnet seg denne ferdigheten før de starter på skolen. På den måten blir det lettere å lære seg en god og funksjonell skriveteknikk fra starten av. Andre oppgaver innbyr til mer kroppslig aktivitet. Det kan for eksempel handle om oppgaver knyttet til bruk av naturen, snekkerprosjekt ute, med mer. Siste året i barnehagen øver vi også på spesifikke selvstendighet ferdigheter. Eksempler på dette er tørke seg selv på do, utføre god håndhygiene, kle av og på seg selv, smøre sin egen mat, rydde på plass leker og materiell etter bruk, ta ansvar for eget tøy og utstyr og bevisstgjøring rundt «klær etter vær». Dette er ferdigheter barna trenger for å kunne mestre sin nye hverdag på skolen.

Hver vår inviteres barnas klasselærer på besøk. Her får de hilst på og blitt litt kjent med barna i deres trygge miljø. I tillegg inviteres barna til to «bli-kjent-dager» på skolen. For at skolen skal få vite litt mer om barnet, har barnehagen og skolen et overgangsmøte på våren. Med utgangspunktet i barnets styrker og positive egenskaper forteller barnehagen litt om barnet og litt fra barnehagehverdagen.

TIDLIG INNSATS

I vårt pedagogiske arbeid er vi opptatt av å se barnas styrker. I hverdagen observerer vi barna for å identifisere styrkene deres, for så å kunne tilrettelegge for aktiviteter som videreutvikler disse. Vi er opptatt av å møte barna på deres nivå og motivere de til å videreutvikle seg på ulike måter. Vi er opptatt av at barna skal oppleve mestring, inkludering og føle seg som en del av fellesskapet.

«Barneheten skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn» (Udir, 2017, s.10)

Barneheten samarbeider med flere instanser for å kunne tilrettelegge det pedagogiske tilbudet til det beste for barn og barnegruppen. Pedagogisk- Psykologisk Tjeneste (PPT) er en av dem. PPT tilbyr veiledning, opplæring og råd til foresatte og ansatte. De er en sakkyndig instans når behovet for spesialpedagogisk hjelp skal vurderes. Ut ifra Barneheteloven §31 kan barn som har spesielle utfordringer ha rett på spesialpedagogisk hjelp (Barneheteloven, 2005). PP-tjenesten har som mål å bidra til at barn og unge med særskilte behov mottar gode opplærings- og utviklingsmuligheter (Udir, 2021).

PPT her i Tønsberg har et tilbud som heter «konsultasjonsteam». Dette er et lavterskeltilbud til foresatte og ansatte i barnehager, hvor man kan drøfte med fagpersoner fra PP-tjenesten (se www.tonsberg.kommune.no).

Barneheten bruker observasjons- og dokumentasjonsverktøy, i samtykke med foresatte, for å legge til rette for individuelle behov. Ut ifra disse tilrettelegger vi for varierte pedagogiske aktiviteter for å fremme barnets utvikling.

Barn som får vedtak fra kommunen, om spesialpedagogisk hjelp i barneheten, får utarbeidet en individuell utviklingsplan. Denne planen legger føringer for arbeidet med barnet. Vi tilrettelegger for at mest mulig arbeid/ trening med barnet foregår i hel eller deler av barnegruppa. De fleste barna utvikler seg aller best i små lekegrupper. I lekegruppene trener vi på språk, sosial kompetanse, turtaking og «late som».

Noen av barna har behov for ulike hjelpemidler, som alternativt supplerende kommunikasjon; tegn, bildestøtte og lignende.

HØYTIDER OG MERKEDAGER

«Gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen» (Udir, 2017, s. 55). Videre står det at; «personalet skal gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen. Når vi har oppstartsamtaler med nye barn som starter i barnehagen får vi vite hvilken religion eller livssyn hvert enkelt barn tilhører. På den måten får vi en oversikt over hva som skal markeres spesielt i vår barnehage. Formålet er «å gi barna kunnskap om, interesse og respekt for hverandre og hverandres livsverden» (Krogstad & Walmann, 2015). I tillegg markerer vi nasjonaldager og samefolkets dag.

KRISTNE HØYTIDER

JUL

Juletiden skal være en tid for ro, undring, forventning og glede. Vi skal skape en forventningsfull atmosfære og vi skal markere datofestede tradisjoner og hendelser i etterkant. Dette fordi at foreldre og barn skal få mulighet til ha opplevelsen av en markering hjemme først.

Tradisjoner i julen som markeres hos oss er daglige julesamlinger med julesanger og nedtelling mot julaften, Lucia, Nisse i Porten, Julevandring for skolestartere, formidling av juleevangeliet, adventssamlinger og grøttest.

PÅSKE

Påsken er en høytid der temaet liv og død, glede og sorg er en stor del av påskebudskapet. Siden påsken faller på den vårlige årstiden kan vi knytte dette sammen med at naturen våkner til nytt liv. Vi vil ha aktiviteter der vi legger fokus på nytt liv og skapende aktiviteter.

Hver påske har vi påkesamling, i tillegg til at vi har påskefrokost der familien til barna er invitert til frokost i barnehagen.

ISLAM

ID AL FITR

Id betyr «fest» eller «høytid» og Id al fitr kalles gjerne «den lille festen», selv om det er den som ofte feires med størst entusiasme. Det feires at ramadan er over. Ramadan er en måned der voksne muslimer ikke skal spise eller drikke på dagtid. Når ramadan er over er det vanlig for muslimene å

be, synge, leke og spise god mat.

Barnehagen kan markere festen etterpå, ved å fortelle om den muslimske Id al fitr feiringen. Dette kan gjøres ved å knytte det til allmenne tema som fellesskap, det å dele med hverandre og ta vare på hverandre. Man kan peke på likheter eller ulikheter i måter å feire høytider på som resten av barnegruppen kjenner, som for eksempel jul. Man kan skrive og pynte id-kort til venner og familie og pynte seg med hennamaling.

Noen reiser på pilgrimsreise til Mekka, med en påfølgende fest Id Al-Adha, «den store festen».

SAMEFOLKETS DAG 6. FEBRUAR

Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. Barnehagen skal gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner (Udir, 2017). Når vi markerer samefolkets dag får vi kjennskap til samisk kultur og levesett. En slik markering kan inneholde forberedelser i forkant med bilder, film, fortelling, sang og musikk. På selve dagen kan vi ha mat, leker og aktiviteter for å lære mer om samiske tradisjoner.

FORSLAG TIL MARKERING

For å få til en god og lærerik gjennomføring av markeringer av nasjonaldager og høytider innenfor religion og livssyn er det lurt å samarbeide godt med foreldrene. Man kan invitere foreldrene til å lage mat eller vise frem klesdrakter som brukes under markeringer. Forslag til aktiviteter i gjennomføringen av en slik markering kan være å se bilder fra landet barnet kommer fra, tegne flagget, synge/høre på sanger, leke leker som er typiske eller vanlige og lage mat. Man kan også få gode tips i boken "Høytidsmarkeringer" av Geir Winje (Winje, 2010).

NASJONALDAGER

Å ha fokus på andre og deres tilhørighet kan stimulere barnas empatiske oppmerksomhet på hverandre (Winje, 2010). I skrivende stund har vi disse nasjonaldagene vi kan markere i vår barnehage:

Bosnia	25. november
Litauen	16.februar
Syria	17. april
Nederland	27. april
Polen	03.mai
Norge	17. mai
Sverige	06. juni
Colombia	20. juli

FAGOMRÅDENE

Barnehagens daglige arbeid skal gjenspeile fagområdene i rammeplanen. Fagområdene viser til områder med en egenverdi og interesse hos barna. Fagområdene tilsvarer i stor grad det barn senere møter i skolen som fag. Arbeidet skal fremme trivsel og en allsidig utvikling. Interessen barn viser for rammeplanens fagområder skal stimuleres gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter skal interesser og lek. Dette skal legge et grunnlag for etableringen av et lærende fellesskap i barnehagen (Udir, 2017, s.47). Fagområdene i rammeplan er følgende:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagehverdagen knytter ofte fagområdene sammen. I Ramnes Private barnehage er vi opptatt av å bruke nærmiljøet og naturen rundt oss. Alle gruppene er jevnlig på tur og vi bruker nærmiljøet inn i prosjekter. Vi er veldig glade i skogen vi har rett ut fra barnehagen, den er full av inspirasjon, undring og mange spennende samtaler. Når et barn kan navnet på noe i skogen vil naturopplevelsene bli rikere. Det er lettere å oppdage en bille eller meitemark når en kan navnet på dem (Langholm, 2017, s.41). Skogen er også en naturlig plass for barns kroppslige utvikling. Barna får sanselige opplevelser hvor de opplever hvordan en stein er hard eller mosen er myk. Barna vil også møte allsidige bevegelseserfaringer, der utfordringene og situasjonene i skogen gir barna erfaringer med å balansere og koordinere kroppen i forhold til utfordringene skogen har å by på (Sandseter et al., 2018, s.154). Gjennom den aktive bruken av naturen rundt oss, turer til lekeplasser, Bergsåsen idrettspark, skoler og Revetal legger vi til rette for at barna skal oppleve nærmiljøet samtidig som vi er innom andre fagområder igjennom en tur, som kommunikasjon, språk, bevegelse, filosofi og rommene rundt oss.

I arbeid med prosjekter vil flere av fagområdene gjenspeiles. Prosjektarbeidet har ulike prosesser og ofte tar det utgangspunkt i noe barna undrer seg over og vil finne ut mere om. Starten av et prosjekt begynner ofte med samtaler, kommunikasjon og undring. Undring er en stor del av fagområdet natur, miljø og teknologi hvor barn skal få mulighet til å utforske, stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger (Udir, 2017, s.52-53). Prosjektarbeidet knyttes mellom en felles opplevelse av tema, der knytter vi ofte inn bøker, sanger, utforskning og kreative aktiviteter der barna selv skal få skape kunstneriske uttrykk. De skapende aktivitetene vil ofte stille krav til kroppens mindre bevegelser når vi for eksempel tegner, maler eller klipper ut noe. Barn lærer mye av disse sosiale prosessene, et barn som kanskje ikke har lyst til å male kan fort bli med når det ser en venn eller to male på sitt ark (Sandseter et al., 2018, s.86-89). De sosiale prosessene og barnas lek er ofte hva som driver prosjektarbeidene og vi skal legge til rette for at alle barn skal føle seg inkludert og får varierte erfaringer med ulikt materiell (Udir, 2017, s.47).

MIDDELALDERUKENE

I januar starter vi på temaet "Slagene på Re" og middelalderen. Med dette ønsker vi at barna, gjennom ulike formidlingsformer og undring, kan få kjennskap til hvordan folk levde i middelalderen, med spesielt fokus på hvilke hendelser som skjedde i Re. Middelalderen var en tid da kongene kjempet om makten i landet. Kongene reiste mye og hadde sønner flere steder med ulike kvinner. Var du sønn av en konge hadde du rett på tronen. Dette førte til mange slag i kampen om hvem som skulle lede landet. Menneskene levde på en helt annen måte enn nå. De fleste bodde på gårder rundt om på landsbygda. De dyrket jord, hadde dyr, gikk på jakt og lagde det de selv trengte av mat, klær og våpen. I tillegg til livet på landsbygda vokste også byene frem under Middelalderen.

Slagene på Re:

1163:

Erling Skakke var far til Kong Magnus. Kong Magnus var syv år i 1163, han hadde blitt kronet til konge to år tidligere. Erling og Magnus holdt til i Tønsberg. Erling fikk vite at Sigurd Jarl var på Re og at han ville gå mot han å kjempe på vegne av kongsemnet Sigurd Markusfostre. Erling tok med seg en hær til Re og kjempet for kongedømmet på vegne av sin sønn. Sigurd Jarl falt i dette slaget og Erling Skakke vant.

1177:

Kong Magnus var blitt 21 år og ledet nå sine menn alene, uten sin far. De hadde reist til Viken og skulle overvintre i Tønsberg. Der fikk de vite at Birkebeinerne hadde samlet seg ved Re. Birkebeinerne var en sterk opprørsflokk, ledet av Øystein Møyla, som utgjorde en trussel mot Magnus. Magnus ledet sine styrker opp til Re hvor de satte opp fylking, som er en vegg av skjold i fremste linje av hæren, og så trakk de snøen hard rundt seg. Øystein Møyla og Birkebeinerne hadde den største flokken og gikk til angrep, men veien var så smal at bare noen få kom fram. Da var det ikke vanskelig for en fylking å holde dem unna. Birkebeinerne prøvde å spre seg utover, men utenfor veien lå dyp snø som gjorde det vanskelig å kjempe. Birkebeinerne flyktet og ble da et lett bytte for Kong Magnus og hans menn. Øystein Møyla falt i dette slaget. Disse to viktige slagene skjedde ikke langt unna barnehagen vår, i vårt nærmiljø.

Rammeplanen sier blant annet: «Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden». Videre står det «Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet» (Udir, 2017, s. 56). Ved å bruke tre temauker på Middelalderen og Slagene på Re ønsker vi at barna skal få oppleve at historie er spennende. Vi ser disse temaukene som en inngangsport til å vekke nysgjerrighet og interesse for de som har levd her før oss og hvordan livene deres var. Gjennom at barna får kjennskap til sin kulturarv håper vi de kan oppleve tilhørighet og kjenne at de er en del av noe større.

Gjennom utforskning, og ved å bidra til at barn utvikler nysgjerrighet, er vi med på å gi dem verktøy for læring og spennende opplevelser resten av livet. At barna får kjenne tilhørighet til nærområdet, og de vi lever sammen med, kan bidra til å styrke deres identitet.

Aktivitetene i disse ukene er tilpasset de forskjellige aldersgruppene. Vi har en åpning og avslutning av perioden. Vi formidler historien gjennom dramatisering med oss selv og med figurer. Vi leser bøker sammen og bruker bøker og andre medier for å finne ut hvordan livet var på den tiden. Sammen forbereder vi oss på en middelalderfest som markerer slutten på perioden. Der serverer vi mat vi har laget, har på klær eller smykker og hører på musikk – alt inspirert av Middelalderen. Barnehagen har flere informative bøker og har samlet materialer og ideer fra tidligere år som er fine å bruke til planlegging av- og i middelalderukene.

VURDERING OG DOKUMENTASJON

VURDERING

Barnehagen, som en pedagogisk virksomhet, er en målrettet prosess. Av den grunn har vurdering en sentral rolle. Vurdering er et viktig verktøy for å finne ut om vår praksis samsvarer med overordnede mål og verdier fra Rammeplanen (Udir, 2017), og vår egen årsplan. «Vurdering innebærer å undersøke med tanke på å verdsette, måle eller finne ut hvordan noe fungerer» (Gunnestad, 2007, s.118). I vår sammenheng vil vurderingen gå på hele det pedagogiske arbeidet. Det innebærer å observere barns utvikling og trivsel, relasjoner og samarbeid både med barn og voksne. På den måten kan vi finne ut hva som er bra, hva vi kan jobbe mer med og hva som kan fungere og allerede fungerer. «Vurderingen blir et redskap til dypere pedagogisk innsikt og forståelse og gir respons til aktørene i arbeidet» (Gunnestad, 2007, s.119). Styrken med nøye vurdering er at vi kan gå tilbake og se hva vi gjør eller har gjort og om de stemmer med våre verdier. Vurdering blir derfor nødvendig for å kunne sikre kvalitet og utvikling i arbeidet vi gjør.

«Vurdering er en sentral delprosess i alt pedagogisk arbeid. (...) Personalet vil daglig observere hvordan ting går, på en uformell måte. Dette er viktig og nødvendig for kvaliteten i arbeidet, men det gir ikke dokumentbar informasjon om barnehagens arbeid. Derfor må vurdering også gjøres mer planmessig gjennom en systematisk innhenting av informasjon fulgt av analyse og refleksjon over det man har innhentet» (Gunnestad, 2007, s. 119). Vi bruker didaktiske skjema i vårt planleggings- og vurderingsarbeid. Den tar for seg alle faktorene vi må ta hensyn til når vi skal planlegge det pedagogiske arbeidet.

KONTINUITET OG PROGRESJON

«Barnehagen skal sikre barn gode utviklings- og aktivitetsmuligheter. Dette forutsetter at virksomheten preges av kontinuitet og progresjon» (Gunnestad, 2007, s. 150). Kontinuitet skaper en sammenheng, og

progresjon sørger for videreutvikling. En idé rundt progresjonsbegrepet i barnehage er det spirale prinsipp. Der kommer man tilbake til de samme idéene, opplevelsestypene eller arbeidsmåtene flere ganger i løpet av barnehageoppholdet, men hver gang møter man dem i nye sammenhenger eller på et mer viderekomne plan. Dette er en arbeidsmåte som passer godt inn i vår organisering av aldersinndelte barnegrupper. Et eksempel er at i en juleperiode møter barna noen av de samme arbeidsmåtene som året før, men på et videreutviklet nivå. I treårsalder kan man for eksempel starte et prosjekt med fokus på opplevelses- og erfaringsmål, i fireårsalder møter man det samme med konkrete opplevelser og kunnskaps eller innsiktsmål, for så å møte det samme igjen med mer abstrakte fenomener i femårsalder. Denne måten å jobbe på vil kreve et systematisk vurderingsarbeid, som kan ligge til grunn for planlegging med god progresjon og kontinuitet. (Gunnestad, 2007)

Det er styrer og pedagogisk leder som har ansvar for både at vurderingsprosesser kommer i gang, og for å lede disse prosessene og trekke med alle. Hele personalet må være med i vurderingsarbeidet, slik at alle kan føle et ansvar for hva som skjer i barnehagen. Disse prosessene kan også gi økt faglig innsikt og forståelse for arbeidsprosessene, og dermed videreutvikle arbeidets kvalitet. Vi ønsker å inkludere alle i vurderingen av barnehagens arbeid, slik at hver enkelt kan medvirke og føle ansvar i et felles pedagogisk prosjekt. Gruppemøter er derfor en fin arena for disse prosessene.

Barn og foresatte er også en viktig del av vårt vurderingsarbeid. Både gjennom det personalet plukker opp gjennom uformelle og formelle observasjoner, gjennom direkte spørsmål og barnesamtaler skal barna bidra inn i vurderingsprosessene. Foresatte er viktige partnere i vurderingsarbeidet, spesielt i forhold til samarbeidet mellom barnehage og hjem, og deres følelse av mulighet for medvirkning. Vi skal vektlegge

foresattes syn i vår planlegging og arbeid i barnehagen. Vi gjennomfører også vurderinger av hele virksomheten, hverdagsaktiviteter, barnegruppa, enkeltbarn og personal- og foreldresamarbeid. Vi skriver hel- og halvårsvurderinger og gjennomfører foreldreundersøkelser. (Gunnestad, 2007).

PEDAGOGISK DOKUMENTASJON

«En måte å gripe an kvalitetsarbeidet i barnehagen på er gjennom dokumentasjon, som i pedagogisk sammenheng betyr å synliggjøre noe med det for øye å kunne dele det med andre (Klausen, 2001, i Gunnestad, 2007, s.165). Det er mange måter å dokumentere på, men en metode som er mye brukt, er å henge opp bilder. Bildene som blir hengt opp viser hva som har skjedd i en prosess, på en tur, eller i en lek, og skal brukes som en støtte for samtale. Gunnestad skriver at; «pedagogisk dokumentasjon innebærer at dokumentasjonen blir brukt til refleksjon over en handling eller et forløp». Bilder er blant annet en god støtte for å huske, og en hjelp når barna skal fortelle hva som har skjedd til mamma og pappa. Det å bygge videre på den pedagogiske dokumentasjonen ved å f.eks. gjenta handlingen eller forløpet og henge opp nye bilder, eller ved å skrive opp sitater barna kommer med, kan være til stor motivasjon. Man får lyst til å jobbe videre og man blir inspirert til å gjøre ting bedre eller mer spennende neste gang. Foreldre kan også få ideer som vi kan bygge videre på, og blir på den måten medvirkere i prosessen.

OVERGANG HJEM-BARNEHAGE

En god start er viktig for at barnehagen skal bli et positivt tilskudd i et barns liv. Foreldre representerer trygghet for barnet, og foreldre har en viktig rolle i å overføre trygghet i overgang fra hjem til barnehage. Ved at barn og foreldre gradvis blir kjent med barnehagen, vil det være med på å danne grunnlag for en trygg og god overgang fra hjem til barnehage. Vi arbeider kontinuerlig med å sikre at overgang fra hjem til barnehage foregår på en god og trygg måte. På bakgrunn av nyere forskning om tilknytningsteori og oppstart i barnehage, har vi utarbeidet rutiner for nye barn i barnehagen. Et barns tilknytning til foreldrene danner den viktigste rammen rundt barnets tidlige utvikling. Når et barn begynner barnehagen, kan det være første gang foreldrene overlater en del av omsorgen og ansvaret til andre. Noen foreldre synes dette kan være vanskelig, men det er viktig å vise barnet at det er greit å være i barnehagen. Barn spiller ofte foreldres følelser. Noen barn synes det er helt greit at mamma eller pappa går, mens noen barn gråter. Det er viktig og ikke sammenlikne barna. Alle er forskjellige. Noen bruker kort tid på å bli trygge, mens andre bruker lengre tid. Det er viktig at foreldre og ansatte i barnehagen samarbeider godt og nært for å sikre en best mulig oppstart. En trygg tilknytning og gode relasjoner er med på å danne grunnlaget for barnets trivsel, videreutvikling, danning og læring.

MÅL

- Barnehagen samarbeider med foreldre om å legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.
- Barnehagen tilpasser rutiner og organiserer arbeidet, slik at barn og foreldre sammen kan bli kjent med barnehagen i god tid før første barnehagedag.
- Barnehagen har forutsigbare rutiner og rammer fra første dag barnet kommer til barnehagen. Dette for å trygge barnet slik at det blir åpent for lek, medvirkning og læring.

RUTINER FOR TILVENNINGSPERIODEN

1. Foreldre blir kontaktet av barnehagen så snart de har takket ja til plassen.
2. Foreldremøte uten barn: Møtet er en arena hvor foreldre blir presentert for barnehagens profil og hva barnehagen vektlegger i arbeidet med overgang, og samarbeid fra hjem til barnehage. Daglig leder sender en invitasjon til møtet som skal inneholde tid, sted, agenda, og hvem som deltar fra barnehagen.
3. Gruppebesøk er barnets første møte med barnehagen. På gruppebesøk har foreldrene en viktig rolle i å støtte barnets tidlige utforskning. Ved å tilby gruppebesøk før

oppstart, vil både barn og foreldre få tid til å gjøre seg kjent i barnehagen uten at barnets trygghet blir utfordret. Barnet får bilde av de ansatte/menneskene de vil møte i barnehagen ved oppstart. På denne måten ønsker vi at bildet tas i bruk i tiden fram mot barnehagestart slik at det blir kjente ansikter å møte igjen til høsten.

Målene med gruppebesøk:

- Skape en tidlig møteplass for barn og foreldre
- Foreldrene sikrer barnets opplevelse av trygghet
- Legge grunnlag for videre samarbeid og samhold i foreldregruppa

Eksempel på planlegging og gjennomføring av gruppebesøk:

Varighet: Ca. 1 time per gang

Hvem: Pedagogisk leder

Sted: Rommet som barnet skal bruke i høstens oppstart

Pedagogiske ledere har sammen planlagt innhold for gruppebesøk av nye barn og foreldre. Når alle har kommet kan man samle foreldre og barn på gulvet til en samling. Pedagogisk leder ønsker velkommen og lar alle presentere seg for hverandre. Samlingen kan være kort, eller litt lengre, avhengig av barnas respons. Faglig fokus på musikk, sang, regler og lek anbefales, det er viktig at gruppen møter noe av det samme innholdet i samlingene i alle besøkene. Foreldre kan involveres ved å bidra med en sang eller lignende som er viktig for sitt barn. Å være sammen i en mindre gruppe hvor barn selv kan utforske barnehagens rom, sanse stemningen og barnehagens lukter er like viktig som samlingen på gruppebesøkene. Etter samlingen er det fint å bare kunne være sammen i miljøet. Barnet kan lettere gjøre seg kjent med omgivelsene når foreldrene er til stede, og støtter denne utforskningen. Foreldre har ofte spørsmål om barnehagen, som i besøket kan besvares av pedagogisk leder eller styrer. Dette kan gi foreldre større forståelse, trygghet og innblikk i hvordan det er å være barn i barnehagen.

4. I uke 26 skal pedagogiske ledere sende ut velkomstbrev til alle nye barn på sin gruppe. Vi anbefaler at det settes av en uke til tilvenning i barnehagen, og at bare en av foreldrene er med hver dag. Vi vil ha en foreldreaktiv tilvenning, og med dette mener vi at foreldrene er med hele tiden og leker, tar stellet, legger i vogna og er der når barnet våkner. Med to trygghetspersoner blir det mindre sårbart ved eventuelt sykdom og annet fravær blant de voksne. Forutsetningen for trivsel er at barnet får en trygg havn å gå til, en sekundær tilknytning i sitt nye liv som barnehagebarn. Tilknytning og trygghet er viktig for alle barn i barnehagen, men jo yngre et barn er desto mer avhengig er det av å bli møtt og forstått av en voksen, som det kjenner seg knyttet til. For de aller fleste barn er foreldrene de primære tilknytningspersonene, det er

mamma og pappa som representerer barnets viktigste havn og base. Når foreldrene har gått ut av barnehagen, vil de yngste barna lett kjenne seg urolige, og den som da kan hjelpe barnet best med uroen og savnet, er den sekundære tilknytningspersonen. Kvalitet i barnehager er for de minste barna ensbetydende med anledning til å danne en, eller helst flere sekundære tilknytninger slik at stress reduseres og trygghet etableres.

Lampemetaforen: Når forelderens som leverer trekker ut kontakten ved å dra på jobb, setter du som er barnets tilknytningsperson kontakten i, slik at lampen fortsetter å lyse. Men det kan ta tid å skape tilknytning og kontakt, tid før barnet er klar til å la seg lade av de voksne i barnehagen. (Brandtzæg, Torsteinson & Øiestad, 2013). Ytterligere god hjelp i tilknytningsprosessen er bruk av overgangsobjekter, som bilder og gjenstander hjemmefra. Og tilsvarende bilder fra barnehagen som barna kan ha hjemme. Evaluering viser at barna bruker overgangsobjektene aktivt. Vår tilgjengelighet kan være avgjørende for om barna bruker oss til trøst, eller ikke. Det er viktig å være klar over at barn lett merker om vi synes det er greit å trøste dem eller ikke. Når et barn gråter, er det viktig å være der for barnet. Først vise at vi forstår og har medfølelse for barnet, deretter støtte troen på at det kommer til å gå bra. (Brandtzæg, Torsteinson & Øiestad, 2013).

Som tilknytningsperson skal du:

- Ha stor innlevelse og empati for barnet.
- Ta barnet på alvor, når barnet trenger trøst. Barn gråter ikke bare for å være vanskelige, men fordi de føler seg utrygge i situasjonen; trøst og sørg for nærkontakt med barnet.
- Ta foreldre på alvor, hvis de viser at de er utrygge. Er foreldre utrygge smitter det over på barnet.
- Ha fokus på barnet og tolke dets signaler.

Dag 1

Første dag i barnehagen varer 2-3 timer

Vi er inne og leker, har samling, spiser, steller. Foreldrene er tilstede hele tiden. Vi gir foreldrene samtalepunkter og ulike skjemaer.

Dag 2

Andre dag i barnehagen, kl. 9.00 – 14.00. Det samme som dag 1, men denne dagen kan barnet prøve å sove i barnehagen.

Når barnet våkner er det tid for å gå hjem.

Dag 3

Vi utvider dagen litt, kl. 9.00 – 15.00 slik at barnet får med seg fruktmåltid. Vi prøver også å ta med barna en tur ut på formiddagen.

Dag 4

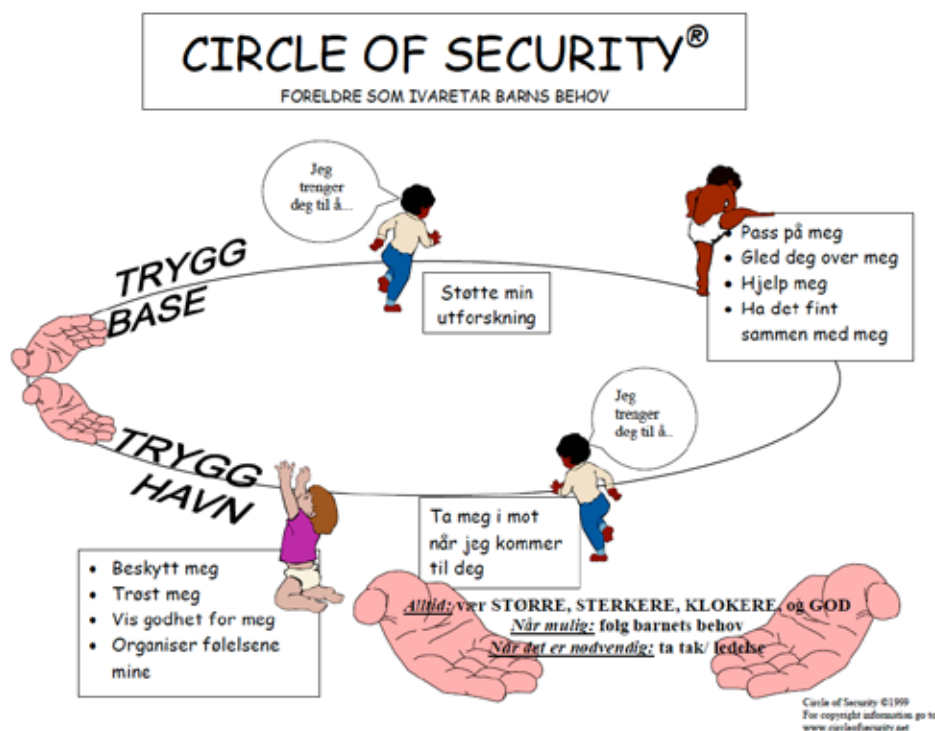
Her begynner foreldrene å trekke seg litt unna og lar barna prøve seg litt alene. Barnehagens personal overtar stell og legging av barnet, med bistand fra foreldrene. Hvor mye personalet overtar, og hvor lenge avtales med pedagogisk leder. Dette er individuelt og etter barnets behov.

Dag 5

Samme som dag 4.

Dag 6 – 10

Barna får korte dager alene i barnehagen. Vi anbefaler 5 – 6 timer om dagen.

LITTERATURLISTE

- Alfheim, I., & Fodstad, C.D. (2014). Skal vi leke en bok? Språktilegnelse gjennom bildebøker. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brandztæg, I., Torsteinson, S. & Øiestad, G. (2013). Se barnet innenfra. Oslo: Kommuneforlaget.
- Drugli, M.B. (2012). Liten i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Dang, A. (2019). «La barnet sove i barnehagen!». Hentet fra: <http://www.barnehage.no/kronikk/la-barnet-sove-i-barnehagen/133732>
- Fougner, J. (1995). Gud i barnehagen. Oslo: Tano Aschehoug.
- Gjæver, K. (2014). Inkluderende språkfelleskap i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget.
- Gjems, L., & Løkken, G. (2011). Barns læring om språk og gjennom språk: samtaler i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm akademisk AS.
- Gunnestad, A. (2007). Didaktikk for førskolelærere – en innføring. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Høigård, A. (2013). Barns språkutvikling: muntlig og skriftlig (3. utgave). Oslo: Universitetsforlaget.
- Jacobsen, S.E. (2014). Sang og musikk – kan bidra til bedre språkutvikling. Hentet fra: <https://www.vetuva.udir.no/index.php/artikler-2014/sang-og-musikk-kan-bidra-til-bedre-sprakutvikling>
- Jespersen, M. & Nykvist, R. (2018). Hva skal vi være sammen om i tilvenningsperioden? Barnehagefolk, 2018 (hefte nr. 2), s. 85-87.
- Kibsgaard, H. (2014). Norsk som andrespråk. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2005). Lov om barnehager. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Langholm, G. (2017). Forskerfrøboka (2. utg.). Fagbokforlaget
- Lent. (2013). Appreciative Inquiry. Hentet fra: <http://www.lent.no>
- Osnes, H., Skaug, H.N. & Kaarby, K.M.E. (2010). Kropp, bevegelse og helse i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sandseter, E. B. H., Hagen, T. L., & Moser, T. (2018). Kroppslighet i barnehagen: pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse (3. utg.). Gyldendal.
- Størksen, I. (2018). Livsmestring og livsglede i barnehagen. 1.utg. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Thorbergson, E. (2012). Barnehagens uterom. Oslo: Pedagogisk forum.
- Utdanningsdirektoratet. (2017). Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat. Hentet fra: <http://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/sprak-i-barnehagen--mye-merenn-bare-prat/>
- V. Bugge-Hansen, B. Hauger, E. Paulsen (2017) Smart Oppvekst Metodehefte. Re kommune: Kompendium til deltagere på nasjonalt trenerkurs SMART- oppvekst.
- Winje, G. (2010). Høytidsmarkering i barnehagen. Oslo: Høyskoleforlaget.
- Åberg, A., Taguchi, L.H. & Manger, A. (2006). Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid. Oslo: Universitetsforlaget.

KONTAKTINFORMASJON

STYRER

TLF: 333 96 764

MAIL:

POST@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

SPEIDERNE

TLF: 919 02 574

MAIL:

LINE@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

ANETTE@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

GJØGLERNE

TLF: 919 02 572

MAIL:

JANNE@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

FRIDA@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

BAGLERNE

TLF: 919 02 571

MAIL:

GRO@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

EVA@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

RIDDERNE

TLF: 919 02 573

MAIL:

ANN.LOUISE@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

HENNING@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

ISALIN@RAMNESPRIVATEBARNEHAGE.NO

SAMARBEIDSUTVALGET VED RAMNES PRIVATE BARNEHAGE A/S
HAR FASTSATT ÅRSPLAN FOR BARNEHAGEÅRET 2025/2026

TØNSBERG, JUNI 2025

DAGLIG LEDER

FOR SAMARBEIDSUTVALGET

PROSESSKJEMA FOR UTVIKLING AV LEKEMILJØET I BARNEHAGEN

Navn:

Avdeling:

Dato:

HVA INVITERER ROMMET TIL?

(Terskeltesten, hva står i sentrum, hvilke lekeinvitasjoner finnes, møteplasser til barneflokken)

ROMMETS GRAD AV FLEKSIBILITET

(Inventar skrudd fast, har barn mulighet til å endre i forhold til hva de trenger i leken)

LEKER, MATERIALER OG MATERIALKOMBINASJONER

(Valg av definerte leker, barns muligheter til å tenke sammen og videreutvikle leken)

MENGDE OG PRESENTASJON AV LEKEMATERIELL

(Materialer og leker tilgjengelig for barna, innbydende, oversiktlig, fristende å ta i bruk)

BARNES MULIGHETER FOR HVILE OG RO

(Å kunne trekke seg tilbake i hovedrommet, våkne/ hvile etter man har sovet)

VISUELL ESTETISK HELHET - INTERTEKSTUALITET

(Opplevelse av sammenheng, rød tråd rundt innhold/prosjektarbeid og hva veggene forteller)

ANBEFALINGER VIDERE

(Hva skal inn og ut, fremmer eller hemmer vi leken med materialene vi tilbyr, prioriteringer)

DISSE PERSPEKTIVENE BLIR VIKTIGE FREMOVER

(Hva har jeg blitt opptatt av, nye refleksjoner, tanker og ideer)

KJEKT Å HA I BARNEHAGEN (ALT MÅ NAVNES)

- Vannflaske
- Bleier/badebleie
- To skift med klær
- Gode sko, som passer (det viktigste at vi kommer oss frem, ikke hvordan vi ser ut)
- Regntøy (med strikk til å ha under støvelen)
- Regnvotter
- Støvler (Cherrox når det er kaldt og vått)
- Tursekk

Vinter/høst

- Dress (vinter og høst) (med strikk til å ha under støvelen)
- Vintersko
- Ull/fleece-tøy
- Lue, hals, votter

Vogn

- Vognpose
- Myggnetting, regntrekk og seler
- Bamse, smokk